ГОДИНА XXXVIII. ЦЕТИЊЕ, у суботу 12. децембра 1909. БРОЈ 52

Цијена:
За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручиће, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Власник: Државна Штампарија — Излази суботом — Одговорни уредник: С. Рамадановић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Иностраних Дјела, Предсједника Нашег Министарског Савјета, а по саслушању Нашег Министарског Савјета, ријешили смо и ријешавамо:

да се Петар Плаленац, Књ. консул у Скадру, стави на расположење.

Наш Министар Иностраних Дјела, Предсједник Нашег Министарског Савјета, нека изврши овај указ.

Цетиње, 11. децембра 1909 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Иностраних Дјела,
Предсједник Министарског Савјета,
Др. Л. Томановић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде и заступника Нашег Министра Просвјете и Црквенијех послова ријешили смо и ријешавамо:

да се Петру-Леки Добрецовићу, члану општинског суда у Улцињу, на основу чл. 21. закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је на државну службу поднио.

Наш Министар Правде и заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. децембра 1909, год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде, и
Заступник Министра Просвјете и
Црквенијех Послова,
Д-р С. Дрљевић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног ријешили смо и ријешавамо:

да се командир Омер Селмановић и официр Осман Оџић, отпусте из државне службе у интересу исте.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 9. децембра 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

ИСПРАВКА

У указу штампаном на првом мјесту у прошлом броју листа, који носи датум од 22. новембра о. г., случајно је, штампарском погрешком испуштен чин *„йошйоручика,“* у који је произведен артиљеријски наредник Микета Милићевић.

Тако исто у указу за тијем, од 22. новембра, пропуштено је да се за Пера Вучковића уметне назив врш. дужности *„управитеља“* богослов. учит. школе.

Сем тога у статистичком дијелу, о увозу и извозу Књажевине, који је штампан у прошлом броју стоји „општи приједлог“ мјесто: „општи приједглед“, што се све овим исправља.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Краљевско Височанство Књаз Господар, учинио је био у сриједу излет на Крушевац, на свом аутомобилу, те се јучер послије подне повратио опет на Цетиње.

— Њихова Краљевска Височанства Књаз Пријестолонашљедник и Књагиња Пријестолонашљедница са Њ. В. Књагињицом Вјером отпутовали су у прошли понедјељак на Тополицу.

— Његово Височанство Књаз Мирко отпутовао је по ново на Крушевац.

— Никољ-дан, имен-дан Његовог Краљ. Височанства Књаза Господара, прослављен је свечано по свој земљи. У очи дана наша пријестоница била је искићена заставама, а војна музика свирала је пред Двором и кроз варош — На сами дан свечаности, у 10 сати из јутра, била је свечана архијерејска служба са благодарењем у овд. манастирској цркви, на коме је чинодјејствовао Високопреосвештени митрополит г. Митрофан са мјесним свештенством, а одговарало је црквено пјевачко друштво „Његош“.

Благодарењу су присуствовали Њихова Краљ. Височанства Књаз Пријестолонашљедник и Књагиња Пријестолонашљедница, Њих. Височанства Књаз Петар и Књагињице Ксенија и Вјера, дипломатски кор, наши министри и великодостојници, Предсједништво Нар. Скупштине са посланицима, официрски кор, чиновништво и велики број народа из мјеста и унутрашњости.

По свршеном благодарењу, а при изласку из цркве, пуцали су топови са Табље, а чета питомаца подофицирске школе, која је била постројена у улици манастирској, са војном музиком на челу, одавала је почаст Њиховим Краљ. Височанствима, уз свирање црногорске химне.

Иза тога је било у Двору примање честитања, по утврђеном распореду, а војна музика је за то вријеме свирала пред Двором. По свршеном честитању, Његово Краљевско Височанство Књаз Господар изашао је пред Двор са Њег. Краљ. Височанством Пријестолонашљедником, дочекан бурним усклицима „Живио“! од присутног народа. Тада је чета питомаца подофицирске школе, коју је предводио Њ. В. Књаз Петар, са војном музиком на челу продефиловала пред Њег. Краљев. Височанством Господаром, у најбољем реду. — Увече је било освјетљење вароши, а у Двору свечан ручак.

— Истога дана у 11 сати прије подне, одржано је у дворској капели свечано благодарење, поводом имендана Његовог Императорског Величанства Руског Цара Николе II, на коме је чинодјејствовао Њег. Високопреосвештенство Г. Митрополит са мјесним свештенством. Благодарењу су присуствовали Њихова Краљевска Височанства Књаз Господар и Књаз Пријестолонашљедник, наши министри и великодостојници, г. пуковник Рачински и г. Лобашев, руски вицеконсуо из Скадра, официрски кор, чиновништво и велики број грађанства. Послије благодарења примао је честитања у руском посланству г. Дјаченко са г. пук. Рачинским и г. Лобашевим. На честитање су били Њихова Краљевска Височанства Књаз Господар и Књаз Пријестолонашљедник, те је Њ. Кр. Височанство Господар том приликом подигао здравицу за здравље и дуг живот Његовог Императорског Величанства руског цара Николе, а г. пуковник Рачински Њиховим Краљ. Височанствима. Обадвије здравице попраћене су бурним клицањем, а црквено пјевачко друштво „Његош“ отпјевало је химне руску и црногорску. Од стране Књаж. Владе честитао је Министар Предсјетник г. Др. Л. Томановић, Књажевска Влада, предсједништво Нар. Скупштине с посланицима, наши великодостојници, официрски кор, чиновници и многи угледни грађани. За вријеме честитања пред посланством је свирала војна музика.

— Њ. Пр. г. барон Кун од Куненфелда, досадашњи изванредни посланик и опуномоћени министар Аустро-Угарске монархије, имао је част бити примљен јучер од Њ. Кр. Височанства Господара у приватну аудијенцију, којом је приликом предао своја опозивна писма.

— На мјесто г. барона Куна од Куненфелда, именован је за изванредног посланика и опуномоћеног министра Њ. В. цара и краља Франца Јосифа I при нашем Двору, г. барон Гизел од Гизлингена, досадашњи војни опуномоћеник на Цетињу, у Цариграду и Атини.

— Хусеин Сабри-беј, именован је за царско-отоманског вицеконсула у Бару и Улцињу, на мјесто Сабри беја. Тим поводом Његово Краљ. Височанство Господар благоизволио је издати Хусеину Сабри беју, који је већ стигао на своје опредјељење, ексекватур за вицеконсула.

Цетиње, 11. децембра.

Прво ратно бродовље једне велесиле долази идуће недјеље да посјети нашу слободну Барску Луку, а то је ескадра Француске Републике, под заповједништвом адмирала Пивера.

Прву слободну луку читавог Словенства на читавом Средоземном Мору поздравиће прво гађање француских топова, и прво гађање топова које ће отпоздравити француско бродовље на слободном српском мору, биће из црногорских топова.

Оружје црногорско одавна је ослободило наше приморје, али одлуке Берлинског Конгреса нијесу допуштале приступа ратном бродовљу ни једне велесиле по нашим лукама, и Црна Гора морала се покорити тим одлукама. Али тек се огласило нарушење Берлинског уговора на штету Црне Горе, Црна Гора је изјавила Великим Силама, потписницама Берлинског Уговора, да она сматра ослобођено своје приморје од ограничења, које јој је био наметнуо тај уговор. И тек ове године Велесиле су признале Црној Гори оно право, које је била стекла својим оружјем назад тридесет година, тако ће оно гађање топова, које ће се разлијегати из Барске Луке далеко по Јадранском Мору, поздравити један историјски догађај Црне Горе, значајан и по цијело Словенство.

Зато се Црна Гора справља да радосно дочека прво ратно бродовље, које ће свечано и дјелом признати слободу њеногa приморја од стране Француске Републике, и ми, дајући израза тој радости најодушевљеније прадусриједатамо миле госте, преставнике великог народа, са посдравом:

Живјела Француска!
Добро нам дошли!

ЗАПИСНИК VII. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 30. новембра 1909. г.

Предсједавао: Предсједник
М. Ђукановић

Секретар:
Д. Петровић

Присутни г. г. министри: унутрашњих дјела, правде и војни.

Сједница је почела у 2½ сата послије подне.

Прочитан је и без примједбе усвојен записник прошле сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Виде Лазаревића из Васојевића, Пауна Вујошевића с Орахова, Јоване Мартиновић из Бајица — чију молбу посланик *Кайичић* узима за свој приједлог, Јована Грчића из Никшића и Лазара Шћепановића из Колашина.

Прочитано је писмо посланика арцибискупа Милиновића за одсуство, које му се одобрава.

Прочитан је и приједлог брдских посланика Јовановића и Шарановића за израду колског пута Ждребаник—Острог.

Прије прелаза на дневни ред, на приједлог предсједника *Ђукановића*, прочитано је извјешће г. министра унутрашњих дјела односно нестанка бирачког списка по накнадном избору посланика Вуковића за изборну капетанију андријевичку.

Предсједник *Ђукановић* вели, да је министар учинио све што је могао учинити, али да Скупштина ипак није још до списа дошла. Мисли, да се Скупштина, ако је вољна, може у овом случају користити својим правом из чл. 93 свог пословника, наиме да одреди своју анкету, која ће повести истрагу по нестанку изборних списа.

М. Николић није за анкету, јер она не би ништа више могла учинити него што ће учинити управне власти, те би само трошкове изазвали, па је за то, да се и даља истрага по овој ствари остави г. министру унутрашњих дјела, а да Скупштина потврди избор Вуковићев, као правилан, јер противу њега нема жалбе.

Министар унутр. дјела мисли, да би се избор Вуковићев могао потврдити на основу стиглог записника бирачког одбора и бирачког списка, који би се прибавио из обласног суда у Колашину, надодајући, да ће он са своје стране употребити законске мјере, да се кривац пронађе.

Р. Бошковић је у бојазни, да се Скупштина не огријеши о закон ако Вуковићев избор потврди прије но анкета испита ствар и пронађе кривца. Он је с тога за анкету.

Усвојено је мишљење г. министра унутрашњих дјела.

Прије прелаза на дневни ред узео је ријеч *Ж. Драговић* предлажући, да се изјави саучешће италијанској Народној Скупштини за губитком њеног члана а нашег пријатеља пок. Александра Фортиса. Скупштина једногласно прима.

Прелази се на дневни ред: наставак претреса приједлога трговачког законика. Претре: је настављен код чл. 22.

О. Рњез је за то, да остане *„вид“*, а да се ријеч *„ортаклук“*, замијени са ријечју *„удружење“*.

Л. Гојнић се позива на терминологију нашег општег имовинског законика, цитирајући из њега више чланака у којима је свуд употријебљено ријеч „врста“, а не ријеч „вид“, тако да се у њему нигдје не каже *„вид друштва“* но *„врста друштва“*. Налази, да је општи имовински законик подлога за све законе који нормирају особито приватно — правне односе, шљедствено чему треба да и њихова терминологија буде подлога за терминологију овога законика. Он је стално за то, да се ријеч *„ортаклук“* по сваки начин из-

баци, а замјени ријечју друштво а ријеч *„вид“* замијени ријечју *„врста“*. Одбија даље примједбе стављене у прошлој сједници на одборски извјештај, као да се његове измјене састоје само у исправљању штампарских погрјешака у пројекту.

Министар ун. дјела вели, да логика признаје у главном двије врсте појмова: психолошки и логички, налазећи, да је *„вид“* више један психолошки појам, док је *„врста“* више логички, те остаје при томе, да је много правилније употребити ријеч *„вид“* или *„облик“* но ријеч *„врста“*.

Р. Радовић налази правилним гледиште, које заступају министри правде и унутрашњих дјела, тражећи, да се овакве излишне дебате избјегавају и изјављујући, да ће гласати за чл 22. по пројекту.

Ж. Драговић не налази никакву разлику између ријечи *„вид“* и *„врста“* у овоме случају, те да закон неће изгубити употребила се ма која од њих, а треба употребити ону, која је вишини јаснија. Тражи, да се приступи гласању и већ једном преко овога пријеђе.

Министар правде напомиње, да ова дискусија није излишна као што некима изгледа, већ да се овдје ради о томе, да ли ће у закон ући једна тачност научно-правна или једна нетачност. Разликује овдје два питања: питање да ли да остане *„ортаклук“* или „удружење“ и питање да ли да се употреби *„вид“* или *„врста“*, налазећи да је ово питање терминологије. док је ово друго питање начелно-правно и доказујући то примјерима. Он је стално за чл. 22. по пројекту, како га је и Скупштина усвојила, замијенив само ријеч *„ортаклук“* са ријечју *„друштво“*.

Чланови: од 23. па до 90. примљени су по пројекту без дебате.

Сједница је закључена у $6^1/_4$ сата послије подне, а друга се заказује за 1. децембра о. г. у $2^1/_2$ сата по подне с накнадном објавом дневног реда.

Секретар
Д. Петровић

Предсједник
М. Ђукановић

ЗАПИСНИК VIII РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
држане 1. децембра 1909. год.

Предсједавао предсједник,
М. Ђукановић
Секретар,
С. Драговић

Присутни су били г. г. министри: војни, финансија и правде.

Сједница је отворена у $2^1/_2$ сата послије подне.

Није читан записник прошле сједнице, јер није могао бити готов за читање.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Симеуна Добричанина из Доње Мораче, Пера Иванишевића с друштвом из Доњег Краја — коју молбу посланик Капичић узима за свој приједлог, Авра Цемовића с другом с Цетиња, Видне Мемедовић из истог мјеста и Тодора Јовановића из Пиве — чију молбу посланик Јокановић прима за свој приједлог.

Прочитан је приједлог посланика Дрецуна, да се укине садашњи а прихвати стари обичај о дочеку покајница.

Пријешло се на дневни ред: наставак претреса у појединостима приједлога трговачког законика.

Претрес се наставља код чл. 92. и он је примљен, без дебате, као и чл. 93., 94. и 95.

Код чл. 96. ставио је примјебу кадија *Карађузовић* за разлику учињену за иновјерце, предлажући, да и за њих важи израз *„послије празника“*, што се усваја, а остало по пројекту.

Чланци пак од 97. па до 162. примљени су по пројекту, без дебате.

Код чл. 163. *министар правде* предочава могућност бројне промјене првостепених судова, на основу чл. 148. Устава, те предлаже, да се израз *„обласни судови“* замијени са изразом *„првостепени судови у обласним варошима“* што Скупштина прима.

Чланци 164., 165., 166., 167., 168. и 169. примљени су такође по пројекту без дебате.

Код чл. 170. узео је ријеч *В Кривокапић*, налазећи, да је предложена глоба велика тим прије, што није одређено, да ли ова глоба важи за први избор или и за сваки. Мисли да би та глоба била 100 перпера

Р. Бошковић, слажући се начелно са предговорником, допуњава његове наводе, предлажући глобу од 50 до 100 перпера.

Подпредсједник *Дрљевић* указује на глобу предвиђену за општинске одборнике, те је за пројект, предочавајући корисну сврху, за коју су те глобе намијењене.

Ж. Драговић је за пројект. а може се вели — одредити, да та глоба не вриједи за случај поновног а засебног избора.

Ђ Дрецун је противан свакој глоби у овом смислу.

Министар правде заступа глобу у начелу, а што се тиче њене величине пристаје да се спусти на 200 перпера за једну годину, а за другу засебну да отпане, — што се усваја.

Чл. 171. и 172. примљени су по пројекту без дебате.

Тим је исцрпљен посебан претрес пројекта трговачког законика.

На коначноме гласању примљен је једногласно.

Сједница је закључена у $4^1/_2$ сата послије подне, а друга ће се с дневним редом накнадно заказати.

Секретар,
С. Драговић

Предсједник,
М. Ђукановић

ЗАПИСНИК IX РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
држане 3. децембра 1909. год.

Предсједавао предсједник,
М. Ђукановић
Секретар,
Д. Петровић

Присутни су г. г. министри: предсједник, унутрашњих дјела и правде.

Сједница је почела у $2^1/_2$ сати послије подне

Прочитани су записници претпрошле и прошле сједнице и они су усвојени: први с исправком Л. Гојнића, а други с исправком Ж. Драговића.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Сава Иванишевића с Цетиња, Мишана Бећковића са Жабљака, Драгуне Прелевић из Подгорице, Сима Ковачевића и друга с Цетиња, Ђорђија Јоковића из Никшића, Јакова Булатовића из Роваца, Илије Јанковића из Зете и Киње Јовићевића из Подгорице, а молбе: Илије Чавора с Мирца, Марка Хајдуковића из Колашина и Крцуна Јанковића с друштвом с Ријеке — прочитане су у цјелини, јер су исте узели за своје приједлоге посланици: Л. Петровић — прву, Р. Бошковић и Р. Ракочевић — другу и М. Николић трећу.

Пријешло се на дневни ред, на којему је као 1. тачка: претрес пројекта закона о конвенцији за исправку државних граница на страни Васојевића. Извјестилац је Г. Протић и прочитао је одборски извјештај, којим се пројект прима и у начелу и у појединостима.

У начелном претресу овога пројекта говорио је предсједник Министарског Савјета и министар иностраних дјела д-р Л. Томановић, излажући разлоге, на основу којих је ова конвенција постала, а као главни разлог изнио је честе пограничне сукобе с Турском. На његов је захтјев прочитана и представка Величана, а захтјева да се прочита мишљење Државног Савјета.

Ж. Драговић мисли, де би сувишно било читати мишљење Државног Савјета, пошто је овај донио исти закључак, који и одбор, а тај је, да се конвенција прими из обзира на добре и пријатељске односе са сусједном државом Турском.

Пројект конвенције примљен је у начелу једногласно.

Пријешло се на посебан претрес.

М. Николић је узео ријеч код чл. I., те пита, да ли би комисија, предвиђена у овоме чланку за турске поданике у нашој граници, важила и за наше поданике у турској граници.

Предсједник Министарског Савјета министар иностраних дјела, д-р *Л. Томановић*, одговарајући Николићу вели, да је овдје предвиђена само процјена приватних имања оних Ржаничана, који би жељели, да се иселе, пошто је ту већи број кућа турских суграђана, дочим кућа наших суграђана у турској граници има врло мало, но да ће за случај исељавања и за њих важити таква комисија и процјена њихових имања.

Извјестилац *Г. Протић* одговарајући такође Николићу, вели, да је и у одбору то питање претресано, но остало се при пројекту, јер се држи да 9 кућа, колико их је свега што остају у Турској, неће имати потребе да се исељавају.

Кр. Томовић је мишљења, да треба усвојити чл. I. онако, како је предложен.

Чл. I. примљен је по пројекту.

Министар унутрашњих дјела *Ј. Пламанац* ставља примједбу на потоњи став чл. II., те је за то, да овај остане, иначе изгледала би извјесна подређеност суверенитета наше државе.

Предсједник Министарског Савјета и министар иностраних дјела д-р *Л. Томановић* указује да процедуру потребну за санкционисање ове конвенције, те није противан, на потоњи став отпане, ма да то њему не изгледа никаква подређеност нашег суверенитета државног.

Предсједник *Ђукановић* мисли, да је ово изазвао употребљени израз „ad referendum“.

Члан II. примљен је по пројекту, само што је отпао његов потоњи став.

Конвенција је и на коначном гласању примљена једногласно.

Пријешло се на другу тач. дневног реда: претрес пројекта закона о кривичном судском поступку. Извјестилац је Р. Радовић и прочитао је одборски извјештај, којим се пројекат у начелу прима, а у појединостима чине неке измјене и допуне.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* у своме начелном говору протумачио је у главном пројект закона о кривичном судском поступку и изнио што се њиме регулише, наглашујући, да ће овај закон бити велика добит за наше правосуђе.

Л. Гојнић у свом дугом говору ставља примједбу на пројектовани закон о кривичном судском поступку, износећи му многе недостатке, од којих као најглавније истиче то, што у њему није проведено начело слободног судског убјеђења.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* је још једном говорио, одбијајући Гојнићеве замјерке стављене на овај пројект.

Тијем је исцрпљен начелан претрес нацрта закона о кривичном судском поступку, те је исти у начелу једногласно примљен.

Сједница је закључена у 6 сати, а друга је заказана за сјутра-дан у $2^1/_2$ сата послије подне с продужењем истог дневног реда.

Секретар,
Д. Петровић

Предсједник,
М. Ђукановић

ЗАПИСНИК X РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ
ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
држане 4. децембра 1909. г.

Предсједавао предсједник,
М. Ђукановић
Секретар,
С. Драговић

Присуствовали су г. г. министри: финансија и правде.

Сједница је почела у $2^1/_2$ сата послије подне.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Илије Страхиње из Бара, Илије Поповића с Цетиња и Јеврема Бакића из истог мјеста, а жалба Стева Лопичића с Цетиња и молба Стојана Ковачевића из Никшића прочитане су у цјелини, јер су их узели за своје приједлоге народни посланици Ђ. Дрецун прву, и Ђ. Милановић другу.

Прочитана је молба Јанка Милића за осмодневно осуство, које му се одобрава.

Прочитан је одговор италијанске Народне Скупштине на изјаву саучешћа црногорске Народне Скупштине поводом смрти Фортисове.

Прочитани су 9 указа Књаза Господара о накнадним кредитима у 1909. г., као и укази о подношењу државног буџета за 1910. и завршних рачуна за 1908. г. Читање ових указа саслушано је стојећи и попраћено бурним: Живио Господар!

ЛИСТАК

Ручни рад у мушкој школи

Кад се пак у основној школи одњегује љубав и воља за рад, кад се навикне на рад с планом и предрачуном и онај малишан што тек излази из основне школе, онда ће се зачети у души цијеле породице стваралачки дух. А кад таквих породица, буде више онда ће мало по мало и цио народ обузети овај практични дух који је од неоцијењене вриједности по цијело племе па и човјечанство

Да њемачки народ нема те практичне спреме, да нема предузимачког духа он би био на оном истом ступњу на ком је и наш народ био прије Косова. С тога што има тих врлина, он а и многи други народи претекли су нас у сваком погледу на културном пољу. Кад се путем школе у народу одњегује предузимачки дух, кад се народ прихвати сваковрсног рада за које треба и плана и предрачуна; кад не будемо морали за сваки већи рад да доведемо странце већ нам тај посао буду свршавали наши синови, онда ће се у народу развити и домаћа индустрија и у опште ће се осјетити економска чврстоћа која ће водити сталном економском напретку. А народ економно напредан способан је за сва културна и национална предузећа с тога, народна школа треба да одњегује нове снаге које ће кренути наш народ културном и национално-економном бољитку.

Важност ручнога рада у погледу политичком.

Економски напредак утиче и на политички живот једнога народа. Тај ће утицај опет бити двојак и то у погледу домаће и спољне политике. Ако се народ путем школе упути на рад а одврати од убитачног банчења по кафанама онда ће ојачати. То јачање може да буде опет у разним правцима, може да јача материјално те да има свачега у изобиљу. И кад му година омане онда да рукама умије и може зарадити те да му и оне штогод допринесу. А кад један народ може и умије да се поможе у свакој неприлици, онда он неће бити упућен на бескорисан, штетан па често и нечастан рад. Многе је људе немаштина оћерала у неразумну политику. Трбух иде за рухом и крухом и не пита за част. Глад многе нагони и на злочин и друга неваљала дјела, глад у данашње вријеме оћера и у политику којој ни слова не разумијемо. Историја показује, да је неразумна политика упропастила и упропашћује многе људе па и читаве народе и економно и политички. Треба дакле рационалнога лијека, треба навике и школе. Данас је школа постала једно од најбољих срестава за ношење културе, за уношењем у народ свега онога што је добро и племенито. Кад школа спреми народу будуће грађане вриједне и радне; кад му спреми грађане који раде све с планом и предрачуном и у опште такве који ће умјети у свакој прилици да стеку себи животна средства; — онда ће мање бити некарактерних и неморалних људи, а што је ових мање тиме је и за друштво и за државу већа добит. Народ који је карактеран; чије је имовно стање јако; у кога је морал на високом ступњу, мораће и умјеће и други народи поштовати. Моралне и материјалне пропалице слабо се цијене и у мањим заједницама а што су веће тим им се још више сваки члан одриче. Онда када је српска царевина под скиптром силнога цара — Душана напредовала, кад је јачала и снажила се и доћерала до своје кулминационе тачке, онда су и други народи умјели да цијене и поштују српску царевину; онда су гледали да уграбе прилику и да се назову пријатељима српским. То је опет било све с тога, што су Срби били снажни и морално и материјално и успијевали у сваком погледу. — Српско је царство пропало. И док је Српство чамило у ропству и служило као бедем Европи од навале Азијата, дотле су се други народи развијали, јачали и напредовали у културном погледу. За српски народ настала је јача борба јер је у оној првој требало само снаге а у овој другој треба и снаге и умјења. То је и наш народ лијепо казао: „Ум царује, а снага кладе ваља; боље је умјети него имати“ и од иста је тако Ако не умијемо, да смо и десет пута јачи нећемо истрајати у борби са културнијима од нас. Нама дакле треба више умјешности па да се можемо надати успјеху и у спољној политици. Иначе економски јачи од нас увијек ће бити над нама и ако не политички, ми ћемо морати зависити у економском погледу. А данас је то модерно ропство, А кад школа да основе сваком умјењу онда ће се у народу развити домаћа индустрија и привредна снага и благостање у сваком погледу. А народ економски јак биће и културно јак, те ће моћи свакад стати на браник својих интереса.

Осим овога кад је један народ економски јак, кад и њему цвјета просвјета, привреда и у опште његова снага, сваки се отимље да буде његов пријатељ. То исто чине и појединци. Кад нам је неко у породици богат, добар, чувен са своје научности, онда се ми отимљемо да му се прикажемо и ако смо далеког рода као своје, као пријатељи и гледамо да смо му све ближњи. А ако је који лош, ако је лупеж, карташ, пјаница, варалица, разбојник и т. д. онда сви бјежимо од њега па и рођени брат неће да рече е му је рођени брат већ га се стиди. Сваки дакле жели да има везе с добрима, да му добар буде пријатељ и да му се не рече „С ким си, онакви си“. Тако раде појединци па и читави народи. Кад наша домовина буде економски и у сваком културном погледу јака, онда ће се и Чех и Словенац радије издавати за брата и сваки ће се поносити више и смјелије што може рећи да је брат Србинов. Нико се данас голијем именом неће одушевљавати. Кад у нас неби ничега било боље, него што је у подјармљене браће која нама прилази, онда ми неби били оно што смо. Али ако хоћемо да смо нашој браћи мили, ако хоћемо да нам се јаче одазивају и нека заблудјела браћа, ми морамо тежити да будемо у сваком погледу јачи и сложнији. А за све ово најбољи је вршилац школа. Она може да створи срећан и несрећан народ. Али она то не чини на пречац већ слично природи, корак по корак. Она то чини мој сијевски док не доведе други нараштај одњегован у радном духу, у духу предузимачком.

Да изведемо закључак:

1.) Досадашња школа није била практична, те је једнострано васпитала умну страну човјечег бића, а тјелесну, поглавито техничку, занемаривала.

2) Модерна школа је изнашла једно моћно средство, којим се може утицати на васпитање учениково у погледу техничком.

3.) Под техничким васпитањем ми разумијемо ручни рад, који — као што смо видјели — утиче у три правца: у погледу педагошком, национално—економном и политичком.

(Свршетак).

Пријешло се на дневни ред: посебан претрес пројекта закона о кривичном судском поступку.

Чл. 1. примљен је по пројекту, а чл. 2. по извјештају, без дебате.

Ж. Драговић код чл. 3. предлаже, да се у овоме чланку ради прецизности одреди: кад се војници, подофицири и официри имају сматрати под барјаком.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* вели, да је та одредба унесена у закон о устројству војске и да није потребно, да и у овај закон улази.

Извјестилац *Р. Радовић* је за чл. 3. по пројекту, схваћајући Драговићев приједлог само као једно објашњавање у закону обзиром на наше прилике и судове.

Ђ. Милановић налази да би оно, што Драговић хоће, било и неумјесно и сувишно.

Л. Гојнић је противан, да се мијења или допуњава овај чланак, већ да остане онакав, какав је предложен.

М. Ђукановић говори у прилог Драговићева приједлога, напомињући, да закон о устројству није још санкционисан. Предлаже, да се усвоји Драговићево мишљење.

Ј. Дрљевић налази, да би се Скупштина усвајањем Драговићева приједлога огријешила о опште правне принципе, за то, што је ово специјалан закон о кривичној процедури грађанској, а одредбе, које се тичу војничких односа, имају ући у специјалан закон војно-кривичног поступка.

Ђ. Дрецуну се допада чл. 3. по пројекту.

Чл. 3. примљен је по пројекту.

Чланци: 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27. и 28. — примљени су по пројекту без дебате, само што је чл. 12. раздијељен у двоје, те је један дио постао чл. 13., по приједлогу Ж. Драговића.

Ђ. Милановић је за то, да се у чл. 29. изостави ријеч „усмено", па да се тужбе предају само писмено, док се томе противи извјестилац Радовић, износећи значење ријечи „усмено" у овом погледу, послије чега је чл. 29. примљен по пројекту.

Чланци пак: 30.—86. примљени су по пројекту с измјеном одборском у чл. 33. без дебате.

Сједница је закључена у 6 сати у вече, а идућа је заказана за сјутра-дан у $2^1/_2$ сата послије подне, с продужењем истог дневног реда.

Секкретар,
С. Драговић

Предсједник,
М. Ђукановић

ЗАПИСНИК XI. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 5. децембра 1909. год.

Предсједавао предсједник,
М. Ђукановић
Секретар,
Д. Петровић.

Присуствовао је само министар правде.

Сједница је почела у $2^1/_2$ часа послије подне.

Прочитан је и усвојен без примједаба записник претпрошле редовне сједнице.

Прочитане су у изводу молбе и жалбе: Милоша Поповића из Пипера, Јакова Рашчанина из Колашина, Риста Бакоча из Поља и Милована Караџића с друштвом из Малинског.

Пријешло се на дневни ред: наставак претреса пројекта закона о кривичном и судском поступку.

Претрес се наставио код чл. 87., који је без дебате примљен по пројекту, као и чл. 88., док је чл. 89. усвојен с измјеном одборском, а чл. 90 по пројекту.

Код чл. 91. *Ђ. Милановић* предлаже, да се у исти унесе одредба, да свједок из подручја ненадлежног суда представља надлежном изузев само каквих физичких препрека свједокових, — док се извјестилац *Радовић* томе противи, напомињући, да је таква била и досадашња судска пракса, те је чл. 91. примљен по пројекту, као и даљи чланци до 97. без дебате.

Ђ. Милановић замјерио је стилизацији чл. 98., стилизујући га овако: „Ако је суд позитивно увјерен, да свједок зна, па неће, да свједочи, онда, да употреби принудна средства", — док се томе противе извјестилац *Радовић* и министар правде *Дрљевић*, налазећи то излишним, те је чл. 98. остао по пројекту, као и даљи чланци до чл. 110. без дебате.

Код чл. 111. кадија *Караџузовић* истиче разлику између хришћана и нехришћана при полагању заклетве и предлаже редакцију: „А нехришћани изговарају горње ријечи са положеном руком на коран или прси".

Д-р *М. Радуловић* вели, да се пројект овог члана коси с римокатоличким начином за полагање заклетве, те предлаже, да се то исправи.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* није противан Караџузовићевој редакцији, али је за мало друкчију, те чл. 111. редигује коначно овако: „Хришћани при полагању заклетве полажу 3 прста десне руке односно цијелу руку на Крст и Еванђеље, а нехришћани изговарају горње ријечи уз церомонијал прописан религијом односно свједока".

Извјестилац *Радовић* нема ништа противу Караџузовићева приједлога, али се није може сложити с редакцијом министровом, јер по њој ће свједоци полагати заклетву на начин, који се неће косити с њиховим вјерским обредима.

М. Николић указује на садашњу судску праксу за полагање заклетве Муслимана, и није, такође противан ономе, што Караџузовић хоће.

Ђ. Милановић налази, да је министрова редакција добра и да је, као такову, треба прихватити.

Чл. 111. остао је по пројекту с редакцијом министра правде, а чл. 112. по пројекту без дебате.

Код чл. 113. *М Николић* је мишљења, да се овај члан позове на уставне прописе, који о томе говоре.

Извјестилац *Радовић* излаже мотиве, са којих је одбор донио допуну у чл. 113.

Министар правде д-р *С. Дрљевић* прима одборску допуну донесену код чл. 113., што и Скупштина усваја.

Чланци, пак, од 114. па до 127. примљени су по пројекту, како их је и одбор оставио без дебате.

Предсједник *М Ђукановић* изјављује, да данашњу сједницу треба раније закључити ушљед припреме за честитање Имен-дана Књазу Господару. Позива с тога посланике на окуп у Скупштинској згради на Никоље-дан у $9^1/_2$ часова прије подне, одакле ће корпоративно поћи у цркву, а одатле на честитање Књазу Господару.

Даље, износи на ријешење молбе посланика Муслимана за осуство ушљед њихова празника Барјама, што им се одобрава. Сједницу је закључио у 4 часа послије подне, а другу ће накнадно заказати.

Секретар,
Д. Петровић.

Предсједник,
М. Ђукановић.

Промјена кабинета у Италији.

Промјену кабинета у Италији, која је неочекивано дошла, изазвале су њене унутрашње финансијске прилике. Између парламента и бившег Ђолитијевог министарства било је дошло до несугласица у питању нове пореске реформе, те је ово морало одступити, а замијенило га је ново Сониново министарство. Хоће ли и садашњи кабинет успјети, да било и на други начин испослује оно за чим је тежила протла влада, у скоро ће се видјети. Свакако, покушај да се спроведе поменута реформа, ма колико била непопуларна, мора се и даље наставити, јер би се иначе довела у опасност буџетска равнотежа. По свој прилици, Сонинов кабинет, да то постигне ослониће се на љевицу у данашњем парламенту, т. ј. на ону фракцију, која је била непомирљива са спољњом политиком бившег министра Титонија у прошлом кабинету. — Но та околност, по ријечима извјесних италијанских политичара неће ипак утицати на правац те политике, који у садашњем кабинету остаје исти. — Тај правац би се могао промијенити тек онда, кад дође до нових избора, јер ће се тада видјети да ли је расположење италијанског народа за то, да се одобри гледиште досадашњих италијанских политичара, особито у погледу Тројног Савеза. — Остављајући то на страну, навешћемо како римски лист „Трибуна", који често стоји у вези са појединим министарством, сријета појаву новог министарства.

„Ми — каже „Трибуна" — очекујемо ново министарство на доказима и држимо да ће цио парламенат имати љубазности да га чује и види на дјелу. — Опозиција би учинила хрђаво да га одмах напане. — Рећи ће се да је ново министарство пола Сониново, а пола Ђолитијево и да ће постојати дотле, док Ђолитију буде по вољи. — Држимо да је тај суд прећеран, јер као што Сонино због свог угледа не би био примио дијела од Ђолитија и тражио њему министре, тако исто и због досљедности нових министара, због слободе и одговорности њиховог рада, ови, који су као посланици једног дана гласали и за Ђолитија, морају се данас држати као освједочене присталице Сонинове, на које Ђолити не може више рачунати и на њих утицати.

Важна ствар за садашње ријешење кризе јест та, да су мање профитирали они који су кризу изазвали, јер крајња десница, дисиденти, радикали, републиканци и социјалисти нијесу добили ниједан портфељ. Они који су добили највише портфеља из групе су Сонинове, која је при старој опозицији имала мање бораца и мање гласова. То доказује да је криза изазвана без потребе, логике и припреме. Ми ћемо у осталом расуђивати ствари мирно и достојанствено".

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Музеј на успомену Наполеонова похода у Русију, 1812. г. С одобрењем руског Цара Николе II, образовао се у Москви одбор, коме је сврха да се онамо оснује музеј на успомену догађаја у 1812. г. Тај ће се музеј смјестити у нарочиту нову зграду, која ће се за двије године подићи, тако да ће се моћи освештати управо о 100-годишњици Наполеонове најезде на Русију. — Цар Никола даровао је замашну своту, да се купи земљиште, подигне монументална зграда и купе најглавнији предмети за сам музеј, којих има у приватних лица, а које не буду хтјели бесплатно уступити. За тим примјером царевим пошли су и други имућни Руси, те је сабрана велика свота у новцу, а и многе ствари. Све што је у било каквој вези са догађајима о најезди Наполеоновој против Русије у г. 1812-ој, доћиће у овај музеј. Биће ту портрета, попрсја, кипова, слика, карата, тисканица, униформи, руских и страних војних чета, оружја сваке врсте, споменица, ордена, новина, плаката, Наполеонових новчаних упутница, писама, аутографија, аката, књига, брошура и т. д. На челу реченог одбора је московски губернатор и уз њега бивши руски министар просвјете, ђенерал Глазов. Да би овај покрет остао очуван од сваког експлоатисања против руско-француског савеза, образовао се у Паризу пододбор, који ради споразумно са гл. одбором у Москви, те који је по цијелој Француској отпочео сабирати предмете, који су у вези са Наполеоновом војном против Русије 1812. г.

Преведена на француски. Лијепу пјесму нашег младог и даровитог пјесника Мићуна М. Павићевића, под насловом: „Црногорцу", превео је на француски и издао засебно г. Д-р Н. Добричић, са посветом *Њ. Кр. Височанству Господару*, од стране пјесникове и преводиочеве.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одликован. Његово Краљев. Височанство Господар благоизволио је одликовати на Никоље-дан, г. Слава Рамадановића, начелника министарства иностраних дјела, сенатским грбом.

Личне вијести. Његоњо Преосвештенство г. Кирил, рашко-захумски епископ, стигао је на Цетиње.

† Подкомандир Раде Кнежевић. 30. прошлог мјесеца, преминуо је у Шаранцима тај стари ратник и бивши перјаник Његовог Краљ. Височанства, нашег Узвишеног Господара. — Пок. Раде одликовао се у многим бојевима и стекао највиша признања, те је био неколико пута тешко рањен. Блаженопочивши Велики Војвода Мирко спомиње га у својим пјесмама „Јуначки споменик", из чега се види да је био достојан тога помена, као јунак и вјерни и одани син своје отаџбине. — Вјечна му памјат!

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград, 7. децембра. Према листу „Икдам", министар турски у Биограду стигао је овамо, да извијести тобож Порту о стању преговора односно балканског савеза.

Беч, 7. децембра. Данас је ступила на снагу нова уредба о раду парламента, те ће се сљедствено хитни предлози, који су били поднешени прије, расправљати кад то одреди предсједник парламента. У парламенту је отпочело прво читање законског предлога, којим се овлашћује влада да уреди трговачке одношаје са балканским државама. Министар трговине објављује да постоји нада о скором закључењу трговачког уговора са Србијом. Што се тиче Црне Горе, министар иностраних дјела не може отпочети преговоре, пошто је потребан пристанак угарске владе. У овај час нема мјеста за преговоре са Бугарском и Грчком. — Министар наглашава пак потребу трговачког уговора са Црном Гором у интересу Боке Которске. — У процесу Фридјунговом адвокати од обадвије стране конферисали су, да би се дошло до нагодбе, али није постигнут резултат, јер се адвокати нијесу могли сагласити о тексту изјаве коју би, Фридјун имао дати, те ће се процес сјутра наставити.

Букурешт, 7. децембра. Један радник испалио је три револверска метка на министра-предсједника, који је погођен два пута, али неће имати никаквих компликација. Атентатор је ухваћен.

Атина, 7. децембра. Министар рата дао је оставку.

Биоград, 7. децембра. Скупштина је у првом читању усвојила провизоријум буџета за 1910. годину у двије дванаестине.

Петроград, 8. децембра. Прошле ноћи експлодирала је бомба у једном стану у улици Астрахан. Три особе су убијене, а два спрата куће срушена су. — Једно сумњиво лице затворено је, а многа друга су побјегла.

„Новоје Времја" дознаје, да је у исто вријеме убијен у улици Саратов, пуковник политичке полиције Карпов. Убица, по имену Вознесенски, ухваћен је у бјежању, али одбија да даде икакво објашњење. Полиција држи да постоји велика завјера, те тражи друга складишта бомба.

Беч, 9. децембра. Фридјунгов процес завршен је изјавом Фридјунговом, у којој изражава сумњу о истинитости докумената, које је поднио као доказ његовог тврђења. Усљед те изјаве коалиција је повукла тужбу.

Петроград, 10. децембре. Поводом убиства Карпова, чињене су јучер цијели дан и цијелу ноћ многе преметачине по приватним становима, те је затворен велики број лица. Нађено је много динамита и бомби. Изгледа да су револуционарци имали везе са терористима у Финландији.

Беч, 10. децембра. Парламенат је усвојио законски предлог којим се овлашћује влада да уреди трговачке одношаје са балканским државама.

Сеул, 10. децембра. Министар предсједник смртно је рањен од стране једног корејанца.

Букурешт, 10. децембра. Атентатор који је пуцао на министра предсједника, покушао је да изврши самоубијство, скочивши са једног прозора на другом спрату двора министарства правде.

Брисељ, 11. децембра. Јутрос је краљ Алберт свечано положио заклетву на устав, па је иза тога прочитао пријестону бесједу.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она г. г. претплатници „Гласа Црногорца" којима истиче претплата 1-ог јануара 1910 год. да на вријеме обнове претплату, како не би било прекидања у пошиљци листа.

„Глас Црногорца" неће се никоме слати — ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца" прима се само у годишњим и полугодишњим роковима. —

Цетиње 10. децембра 1909 г.

Администрација „Гласа Црногорца"

118

Званични огласи

ПОЗИВ

Којим се позива Марко Андријин Јанковић из Цеклина, који је прије десет (10) година отишао у иноземство, да у року од три (3) мјесеца, рачунајући од првог увршћења овог позива у „Гласу Црногорца“ лично престане овој Конзисторији, ради коначног ријешења бракоразводног спора, са његовом супругом Јеленом, кћером Максима Живкова Павичевића из Стијене у Пиперима.

Не пријави ли се речени Јанковић у одређено му овим позивом вријеме, ради реда поставиће му се бранитељ, који ће га у овом спору заступати. на основу чега ће се и у његовом осуству коначно ријешење донијети.

Број 3366. А. 1990—76. Из Конзисторије Цетињске, 30. новембра 1909., Цетиње. 2,3

СУДСКИ ПОЗИВ

Позива се Мирко Милованов Драгојевић, из Мартинића, да предстане потписамом суду, најдаље до 1. марта 1910 год., ради саслушања по кривичној оптужби, која се пред овим судом налази противу њега, због убијства, извршеног у Америци над Луком Радојевијем Драгојевићем, такође из Мартинића.

Ако се речени Мирко случајно у заказаном року не би пријавио, суд ће га сматрати убицом и противу њега, као таквог, донијети пресуду на његову штету.

Број 752. V. 1909—146.

Подгорица, 28. новем. 1909 г.

— Књ. Обласни Суд —
за предсједника
судија С. Радуловић.

2,3

Приватни огласи

ОБЈАВА

У магазину ове Царинарнице налази се 13 коли робе и то: 6 печа постава за чревље марка B. V. број 871, 876/80. 5 сандука робе марка B. V. број 868/870, 872 и 881 тако исто 2 вреће коле (ћириша) без марке и броја.

Горња роба је дошла спроводницом број 93 и 94. Царинарнице Његушке на овдашњу фирму Браће Марића.

Пошто поменута фирма Марића није могла доказати власништво поменуте робе, — то се са овим позива власник исте, да у року од 15 дана са чистим документима пријави се за исту иначе ће се роба продати на јавни инканат, а са новцем поступити по чл. 74. „Царинског Закона“.

Број 537. А. 10—1909.

Колашин, 19. новембра 1909.

За Управника Царинарнице,
Р.125 бр.666 2,2 цариник Д. Делић.

Александар К. Матановић
дипломирани правник

заступа у свима парницама, *осим бракоразводних*. Сиротињи упуства бесплатно.

Цетиње. Р.15 бр.659 3,3

Јанко Спасојевић
дипломирани правник

заступа парнице грађанске и кривичне пред свима судовима; административним и духовним властима;

посредује при склапању уговора и других правних послова.

Адреса:
Р.32 бр.533 10,10 Подгорица Хотел Европа.

ПРВА ЦРНОГОРСКА ПУТНИЧКА АГЕНЦИЈА

ВЛАСНИЦИ:

Раде С. Павићевић из Никшића и **Ђуро Срдов Секулић** из Цетиња

Имамо част јавити браћи Црногорцима да смо отворили **Прву Црногорску путничку** Агенцију у Њу-Јорку. — Примамо и отправљамо путнике. Продајемо парабродске и жељезничке карте за сва мјеста свијета. Сви они путници, који овамо мисле путовати а желе добру службу — нека се обрате на нашу фирму; у стању смо их вазда братски дочекати, дати им добре напуте и помоћи их све што је могуће.

Такође, посједујемо властиту фабрику дувана под фирмом: America Evropeau Tabacco Manufaktoru Co.

Наша адреса:
Pavičevich and Sekulich 561—11—ave. New-Vork.
Телефон 528 „Брајант“. П.п. Бр.525 8,13

ХОТЕЛ АМЕРИКА. Због нарушеног здравља што нијесам у стању даље ред и послугу обдржавати, што треба оваквом локалу, као што је познато у ове прошле двије године дана поштованој господи посјетиоцима у државу и ван државе, који су ме посјећавали, да је ово прва удешена кућа за хотела, са сваком удобношћу и распоредом, и новим модерним мобиљем;

те намјеравам од првог јануара 1910 године уступити за идуће три године понудиоцу за ћирију, која је и самном уговорена с власником од куће, а оставићу понудиоцу ако буде сигуран 6000 круна мога сопственог покућанства и капитала што је моје покрај инвентара што кућа има у свом намјештају у вриједности око 7000 круна сучим сам се и ја служио такође и ови други.

А за моју вриједност од 6000 круна сигуром човјеку за неко кратко вријеме у одплате редовне могао би оставити. Понудиоц имао би се што прије подписатом обратити или доћи на лице мјеста.

Никшић, 10. октобра 1909.

С поштовањем
Никола Барзут,
Р.160 бр.613 3,4 хотелијер

Поштанске марке ПОНИШТЕНЕ црногорске и осталих балканских земаља купујем — сваку количину — по најбољим цијенама. Пошиљке и понуде на адресу:

A. Weisz, Briefmarkenhandlung.
П.п. бр.591 6,9 **Wien I.** *Adlergasse, 8.*

Сви КАЛЕНДАРИ за 1910 годину

наручују се у књижари и пацирници:
Мартиновића и Иванишевића
— Цетиње —

Н.З. Ко из унутрашњости поручује календаре најпрактичније је, да вриједност календара као и поштарину за исте пошље књижари у поштанским маркама. Р. 36 бр. 638 4,4

Д-р Х. КУСЛЕФ

дипломирани зубни љекар — Ријека Црнојевића

Стављам на знање поштованој публици, да ћу мој *зубољекарски кабинет* од 15. децембра текуће године премјестити на **Ријеку Црнојевића**.
Р.25 бр.678 2,3

ОГЛАС

На основу рјешења Књ. Обласног Суда у Подгорици од 19. октобра ове год. број 4138 ex 1909 —IV—1908—410, — јавна продаја непокретности Стевана Ђ. Лукачевића, из Србије, бив. становника вароши Подгорице, обављена 24. септембра ове год. — продужује се за 24. јануара 1910 године, т. ј. трећи рок, с напоменом, да ће се на имање моћи посебно лицитирати, али да се једно пријед другог неће уступити лицитантима. Лицитирање односног имања почеће у 8 сати прије, а уступање истог лицитантима тачно у 5 сати послије подне поменутог дана.

Види оглас у додатку 33. броја „Гласа Црногорца“ од 24. јула ове године.

Број 2086 ex 1909. VI. 1908—303.

Подгорица, 1. децембра 1909 год.

— Општински Суд —
за предсједника
Р.120 бр.685 1,1 судија А. Контић.

Продаје се кућа на Ријеку на најљепшем мјесту на риву, у којој станује трговац Колић. Ко жели купити нека се обрати

Р.24 бр.679 2,3 г-ђи **Анђи Краљевић.**

ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА

Николе Кнежевића

— ЦЕТИЊЕ —

Препоручује:

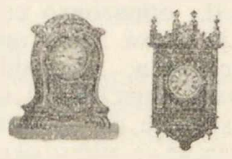

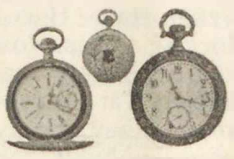

САТОВА, све врсте: златних, сребрних, никлених, и челичних, џепних, столних и зидних;

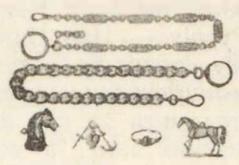

ЛАНЧЕВА за сатове и привјеса за исте свију врста;
НАКИТА сребрног, дубле и златног, као: прстење, броши, бурме, пуцад и т. д.
ШТАПОВА најмодернијих и најљепших, а такође и велики избор парфимерија;

ГРАМОФОНА са плочама најновијих српских, домаћих, арбанашких и других мелодија, за које шаље цјеновнике бесплатно;

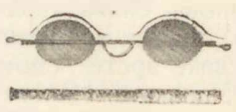

ОЧАЉА, цвикера разних врста са тачним мјерама и велики избор догледа;

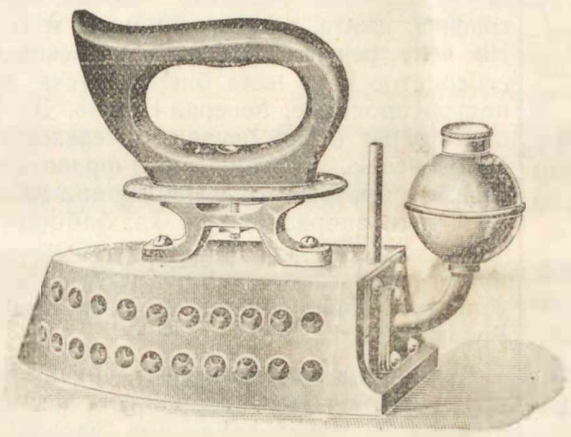

СУМПРЕША најновији изум са шпиритусом, од којих се не добија главобоља, што се особито препоручује нашим домаћицама, пошто су, учињеним пробама, показали као одлични и практични успјех.

ЦИЈЕНЕ УТВРЂЕНЕ
ПОСЛУГА БРЗА и ТАЧНА

Уз трговинску радњу обдржава се и радионица за поправку сатова, очаља и грамофона, у којој ради потпуно спреман и вјешт радник.

П. п. Бр. 677 1.4

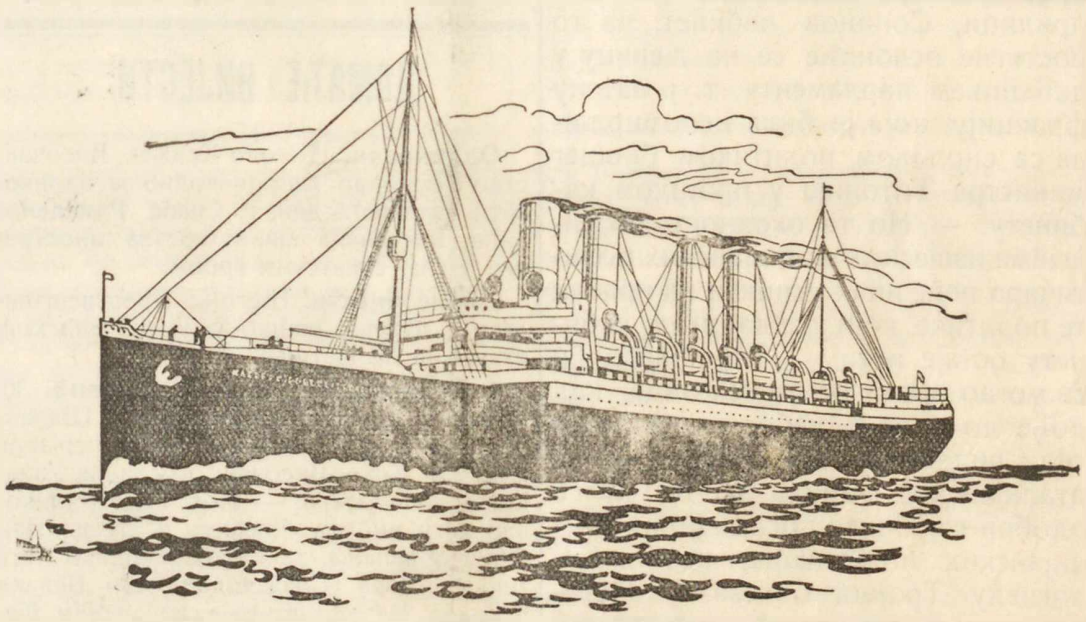

ОБЈАВА

Ријешењем Књ. Црногорског Министарског Савјета од 4. септембра о. г. број 334.

Сјеверо-Њемачки Лоид, Бремен,

добио је дозволу да отвори своју Агенцију на Цетињу за преважање оних црногорских путника, који са исправним документима намјеравају путовати у Америку.

Сјеверо-Њемачки Лоид положио је Књ. Црногорском Министарству Финансија

20.000 круна

за гаранцију да ће све своје обавезе правилно вршити, и да ће сви црногорски путници уживати на путу исте удобности и законске заштите као и њемачки путници.

За заступника у Црној Гори назначен је

Господин **Косто М. Лучић, Цетиње,**

који ће свакога бесплатно обавијестити о свему што се тиче путовања у Америку, а по жељи путника продаваће и жељезничке карте за ма које мјесто у унутрашњост Америке.

Пошто је рад Сјеверо-Њемачког Лоида у Црној Гори утврђен дозволом Књ. Црногорске Владе **искључена је свака превара и спекулација са путницима,** што су досад разни варајући агенти чинили, те поменуто друштво моли свакога Црногорца, који намјерава путовати у Америку, да се само обраћа г. Лучићу на Цетињу, који ће га о свему правилно обавијестити и упутити.

Главни заступник
Сјеверо-Њемачког Лоида у Трсту,
П.п. Бр. 635 2—6 **РОБЕРТ СПИГЕЛ.**

ПРВОЈ ДРУШТВЕНОЈ ПИВАРИ У НИКШИЋУ

потребан је **спреман КЊИГОВОЂА** са знањем њемачког или француског језика.

Ступити може одмах.

Понуде са преписом докумената ваља што прије послати.

Никшић, 22. новембра 1909.

Р.35 бр.684 1,3 **Управа Прве Друштвене Пиваре.**

УПРАВА „ДРУШТВА ЗА ПОТПОМАГАЊЕ ЗАНАТА И ТРГОВИНЕ У ЦРНОЈ ГОРИ“ ставља до знања грађанству овдје и у унутрашњости, а посебице управама општинским, црквеним и манастирским, даље новчаним заводима, друштвима, и установама, да још од год. 1903. постоји на Цетињу друштвена

КЊИГОВЕЗАЧКА ШКОЛА И РАДИОНИЦА

коју је у чисто хуманитарном циљу — да би неколико добрих и сиромашних дјечака на пут извео — уз огромне материјалне жртве до 10.000 круна установио и одржавао племенити брат Рус, г. **Максимилијан Карлович Де-Мек,** бив. цар. руски отправник послова на Цетињу, и која је радионица пријешла у старање и влаштину овога Друштва, те да су се у овој Радионици од тада до данас запослени дјечаци у занату толико усавршили, да се Радионици **слободно могу повјерити на повез и израду**

КЊИГЕ,
ПРОТОКОЛИ
и РЕГИСТРИ

у платну (по избору боја), **молескину и у кожи.**

Управа Друштва на основу наведенога, а налазећи да је разлог да се ова установа као једина у земљи одржи и да сачува потомству име њеног племенитог оснивача, и да се она сама собом и својим радом може и треба да одржи — моли пошт. грађанство, надлештва и друштва **да ову установу својим поруџбама потпомогну с увјерењем, да ће им оне брзо и солидно и уз умјерену цијену бити извршене,** а пошиљке књига и др. могу се и преко наших пошта у пакетима чинити.

П. п. Бр. 416 9,10

ПАРНИ МЛИН са махином јаком шест коњских снага, која при млевењу чисти пшеницу од уродице, а који постоји на Цетињу, продајем из слободне руке или тражим стручно лице за ортака, које би представљало гаранцију за солидни рад, а капиталиста се не тражи.

За подробније услове обраћати се потписаном.

Хафис Селман Пашић
Р.53 бр.671 2,3 Подгорица

ИЗЈАВА

Чиним до знања мојим муштеријама, ко је оставио код мене на поправку сат, нек донесе одкуп, биљет и број сата, да прими свој сат. Бићу на Цетињу од 12—20 децембра о. г.

С поштовањем
Никола Ђоновић
Р.38 бр.681 1,1 сатција

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног, мужа, брата, оца и стрица

Живка — Бућа Р. Митровића

који се послије дужег боловања 4. о. м. пресели у вјечност у 45 год. свога живота

Сматрамо за дужност овим путем изјавити највећу благодарност грађанству Цетињском обојег пола, који на глас смрти и погреба пуисуствоваше, те нам тијем у велико тугу олакшаше.

Такође нека је велика хвала покојниковим познаницима, који се онако својски заузеше, те покупише новчану помоћ покојниковој фамилији.

Од једном нек је свима и свакоме највећа хвала!

Ожалошћини: супруга **Милица,** брат **Андрија,** син **Никола** са осталом родбином.
Р.100 бр.691 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти наше никад непрежаљене супруге и мајке

† НЕДЕ

која се послје осмомјесечног тешког боловања 27. новембра т. г. пресели у вјечност у 47 години свога живота.

Не можемо пропустити, а да овијем путем не изјавимо нашу доживотну благодарност Њ. Кр. В. Књазу Господару, који је и овога пута, као и вазда указао Његову Узвишену Милост на нас, распитујући често о нашој покојници; и шаљући свога љекара ради лијечења исте.

Незаборавна хвала г. г. докторима: Перазићу, Матановићу, ком. Ковачевићу, Огњеновићу, Радуловићу, Сужњевићу и Кујачићу на њиховом својском заузимању око покојнице. Вјечита хвала нашим пријатељима Спужанима, Брајовићма, Црнчанима и Вуковићима, који у многобројним особама а на челу својих официра дођоше, нашу покојницу ожалише и до вјечне куће испратише.

Хвала браћи покојнице Божовићма, који је ожалише и до вјечне куће отпратише, где се поручик Божовић у име браће са истом опрости дирљивим говором.

Вјечита хвала свештеницима: Стојану и Луки Радовићма; учитељима: Ђурановићу и Савељићу с ђацима, који је хришћански опојаше и сахранише.

Остајемо за вазда благодарни нашој браћи Мартинићима, који како за вријеме болести покојнице, тако и при смрти никада ју не оставише докле је до вјечне куће допратише.

Немамо ријечи заблагодарити онолико колико ни срце захтијева, зато и по други пут нека је свима и свакоме хвала ко нам је ма којим путем саучешће изјавио.

Мартинићи, 7. децембра 1909 г.

Ожалошћени: супруг кап. **Драго** нар. посланик, син п.пор. **Милутин Радовић** са осталом родбином.
Р.238 бр.626 1,1

Штампа К.Ц. Државне Штампарије